

vedo: zdaj je pa menda res že polagoma čas, da pripravimo ceste — samo malo še, pa bo prišlo, kar mora priti.

Naslonil sem se ob mizo in bilo mi je, da bi se skrnil pred samim seboj. Ah, to moje revno, žalostno kraljestvo sredi teh bledih sten, sredi teh večnih papirjev in besed! Pod kladivi, ki tam zunaj pojo, raste cesta v življenje in v čas, po tej cesti bo v resnici še vse prišlo, kar bo prišlo, jaz pa se tu sredi svoje jalove samote sklanjam nad papir in prepisujem nanj neznane besede iz svojega srca — in kaj bo na koncu ostalo po njih? Morda bo samo mlad človek s črno obrobljenimi očmi nekoč stopil iz hiše, ko mu ne bo več obstanka pri sebi, morda bo samo belo dekle nekje daleč enkrat samkrat dlani razprlo v naročje pred seboj in se tiho, žalostno zazrlo vanje — zelo mogoče pa je tudi, da se nikoli nikjer ne bo zganil nanje noben odmev. Dà, na vsako osramočenje mora biti človek pripravljen vsak čas.

Morda pa bom vendar tudi jaz še imel kedaj pravico, da bom šel med ljudi, ki zdaj s težkimi rokami granit pokladajo na ceste. Morda bom šel in mi bodo verjeli, da mora za vse, kar se pod solncem novega rodi, včasih kdo tudi v samotni potočiti kakšno kapljico krvi iz srca, in morda mi bodo verjeli, da sem tudi jaz s svojimi belimi rokami vsaj nekaj malega prizadejal na gradbi njihovega novega sveta.

PRED SLOVESOM

L. M R Z E L

Jutri pa pojdem, je rekla.

Po parku je dehtela pomlad, dih prvega življenja je šel iz zemlje, sredi rožnih gred je šumel vodomet. Rahlo so se najine stopinje dotikale s peskom posute steze, sence kostanjev in bukev so se neslišno zibale po potih in tratah. Drug ob drugem sva šla, na njenih licih je žarela žalost slovesa in radost neznanih pričakovanj; in včasih jo je vejica sence in včasih jo je trak bele solnčne luči naskrivaj poljubil na ramena in na lase. Srca deklet so spomladi tako vsemu odprta — šla je zraven mene in je s svojimi belimi laktmi objemala vse stvari, ves milijon žarkov, ki so goreli z neba, ves milijon travic, ki so se priklanjale po polju in bregovih in so si na tihem najbrže mislile, da se nihče ni nanje ozrl, ves milijon misli in želja, ki so morda od kod daleč šle kam daleč čez ta kraj. Brez sramu se je vsemu dajala v naročje in od slasti zapirala

oči — kakor ima pač ljubezen vselej navado, da zatiska oči in si misli, da nihče ne vidi in ničesar ne ve.

Jutri pa pojdem, je rekla.

Šla sva po parku, čez travnike, v gozd in nazaj in šla je z menoj kakor človek, ki ve, da mu bo že jutri vse izgubljeno; jemala je, kar je bilo, in vsega je bilo tako malo. Morda res ni bolj revnega človeka na svetu, kakor je človek pred slovesom: življenje, ki smo ga nekje živeli, je prav za prav naše največje bogastvo, pa ga nikamor ne moremo vzeti s seboj — kakor se je že od nekdanj godilo ljudem, da največjih zakladov, ki so jih našli, po navadi nikoli niso mogli dvigniti. Vsi ti tisoči dnevov, ki smo jim videli zarje in večere, vsi ti prostori brez konca, ki so jih poljubljale naše stopinje, vsi ti milijoni ljudi, ki smo jim čuli vsaj korake in besedo, če jim že nismo srca — kaj more človek pod solncem še več doseči? In kadar nazadnje gremo, vse ostane za nami, kakor je bilo; v kovčege, ki jih jemljemo s seboj, ne gre skoraj nič od vsega tega. Pa kaj bom o teh kovčegih trošil besede — saj vemo, da nam niso skoraj za nič drugega na svetu, kakor za samo napoto in žalost.

Jutri pa pojdem, je rekla.

In ko sva tako počasi šla v svoj zadnji večer in se je vseh stvari še enkrat dotaknil njen poljub ali jih je vsaj od daleč poklicalo njeno srce, sem polagoma previdel vso lepoto njene ure in ves svoj obup. Blagor mu, kdor ima, da se lahko od česa poslovil, jaz pa sem hodil zraven nje kakor človek, ki mu je dodeljena ena sama minuta in ena sama slepa steza in ki nima ničesar več, da bi še lahko vrgel od sebe. Vse moje življenje od začetka do danes je bilo eno samo večno slovo; vse minute, ki jih je tolklo moje srce, vse ure, ki so mi jih odbijali zvoniki neznanih cerkva, vsi dnevi, ki mi jih je odmerjalo solnce — sredi vsega sem stal samo venomer pripravljen na pot in nikoli nisem ničesar premogel razen trenutka, ki je bil pravkar z menoj. Tiho sem šel zraven nje, tiho sem vedel, da bo jutri šla in da je nikoli več ne bo nazaj, kakor sem vedel, da bo šla, že tedaj, ko je komaj prihajala od daleč. Pri meni ne more nihče ostati, moje življenje je kakor kamen na cesti, mimo katerega vse gre, ali pa morda tudi kakor solnce sredi neba, ki sebi niti ne vstaja niti ne zahaja. Zame ni niti sestanka z nikomer več niti slovesa.

Jutri pa pojdem, je rekla.

In skozi krone dreves se je polagoma trgal na naju prvi mrak.